

Píseň: EZ549 – Chvaliž Hospodina; 1.-3. sloka +
modlitba; Oddíl k výkladu: Zj 2, 18-29

Milí,
 na posledním setkání jsme se věnovali dopisu do Pergama. V něm pro věrnost Kristu zemřel také Antipas. Ke stejné víře pak byli vyzváni ostatní křesťané. Ale i oni slyšeli kritiku: Spolčení s Nikolaity/Mikálušenci. Kteří usilovali o kompromis s Římskou říší. Která právě Antipa zabila. Dopis tyto křesťany přirovnával k Bileámovi a Balákovi.

I jim však zůstala naděje *Kristova* vítězství, kterou přijímáme věrností až na smrt. Po vzoru Krista. V dopisu obrazem bílého kaménku se jménem každého a skrytou manou.

Dopis do Thyatir

Je překvapivě nejdelší. Protože jde o zcela bezvýznamné „městečko“ celé oblasti. Jak paradoxní ve srovnání s velevýznamným Efezem, Laodikeou!

Šlo o tak „bezvýznamné“ město, že původně spadalo pod město Pergamon. Ani o sboru vlastně nic nevíme, kromě zmínky o ženě Lydii ve Sk 16, 14.

A překvapení pokračují dál: Tito *jediní* explicitně slyší o *Božím Synu*. Jinak vždy nějaká obrazná metafora! Ale tito *nejmenší* čtou zcela otevřeně, jasně: Boží Syn.

To je pak také velmi provokativní, protože stejně si nechával říkat také egyptský faraó nejen za Mojžíše. A také *římský císař!*

A zde je to kyrios *Christos* – Pán Kristus, ten ukřižovaný. Nikoli kyrios *kaisar* – Pán císař, vládce, bohatý, vlivný, úspěšný.

Zářící oči a nohy jako kov

Zbytek Ježíšovy identifikace je pak opět z úvodního obrazu závěru Zj 1: Planoucí oči = oči jako plamen ohně. A „nohy jako zářící kov“ = chalkolibanon. Tj. „bronzokadidlo.“

Všimněme si rozdílnosti překladu stejného řeckého slova ve Zj 1, 15!

Obraz takových očí má také stejný význam – oči, které „jako lasery“ propálí vše. Tedy *vidí* vše. Nic se před nimi neskryje. A stejný význam jako ve Zj 1 má i zde ten paradoxní materiál nohou. Který je zároveň *nejpevnějším* základem (Podobenství o dvou stavitelích!), ale zároveň měkkým, chrámovým, posvátným. Tak je zároveň schopen „vše ustát“ a „došlápnout si na kohokoli.“ A zároveň to dělá *svatě*. Tj. podle Božího!

Pochvala

Dopis začíná dlouhou pochvalou. Opět překvapivě. Žádný jiný sbor není tak rozsáhlé chválen. Ačkoli tento je „zanedbatelný,“ „nejmenší.“

A chváleny jsou nejprve *skutky*. K čemu totiž hned následující „láska“ nebo „víra,“ když jim neodpovídají *skutky*? Když z nich *nejsou* žádné skutky? Nejsou pak jen prázdnými slovy, lží, manipulací, podvodem?

Po víře je pak chválena ř. *diakonia*. Tj. *služba*. Zejm. potřebným. Diakonie je tedy službou, služba je diakonií. Původně šlo o službu „obsluhování u stolu,“ tj. nasycení – naplnění nejzákladnějších potřeb *někoho jiného*. Srv. původní eucharistii, Večeři Páně, v prvotní církvi! Žádný jiný sbor za nic takového chválen není... A kolik takovéto původní diakonie je v současných „křesťanských“ církvích? Opět jak aktuální!

Thyřtí křesťané jsou pak i v tomto *vytrvalí*. A to dokonce natolik, že jejich skutků *přibývá*. Tedy ne „už abychom toho dělali méně, vždyť nemáme čas.“ Ale naopak: Bezvýznamný, zanedbatelný sbor dělá *právě* to, co křesťané dělat mají. A dělá to *vytrvale*. A činí takového *víc a víc*.

Problém

Ale i takový sbor má *zásadní* problém. Jako *všechny* sbory! Představa nějakých „funkčních“ sborů – lidských společenství –

kteře *nemají* zásadní problémy ani konflikty je zcela infantilní, pohádková, absurdní. Už v prvotní církvi!

I tentokrát jde o problém *zevnitř*. Opět žádný dopis neřeší hlavně pronásledování, útlak, šikanu, zabíjení ze strany Říma. Opět každý dopis řeší *vnitřní* sborové problémy. Které si jeho „členové“ působí sami. Jaký protiklad současné ČCE!

I tím, že znovu a znovu řeší po vzoru celé Bible i Zj problém *teologický*. Ne finanční, personální, pragmatický, správní, legislativní atd. – *teologický*.

Tentokrát jde o tzv. „Jezábel.“ Dobře známou ženu ze SZ (1Kr 16, 29 a další kapitoly): Manželku krále Achaba, nenávislnou soupeřku proroka Elijáše. Nechala povraždit všechny ostatní „Hospodinovy věrné“ – Eliáš zůstal *zcela sám*. Její kněze Eliáš porazil na Karmelu atd.

Tak obrovský problém tedy měli v Thyatirech – ačkoli dělali mnohou diakonii. A Jan jim to na rovinu napsal. Dovedeme si takové upřímné hovoření představit ve sboru my dnes? „Hele, ta je jako Jezábel – nabádá k výhradně škodlivému!“

Protože šlo o zcela zásadní zlo. O zcela otevřeně *odmítající*, co je biblické, hospodinovské. Co dokonce pronásleduje a vraždí a ničí, ty a to, co patří Bohu. Což podtrhuje také drsnost trestu – v. 22+23.

Ačkoli dopis přesně nepopisuje, co se děje – on nemusí. Pisatel i adresáti nevyhnutelně věděli. Dopis opět mluví o smilstvu – náboženském. Ačkoli možná i doslovném. Opět tedy o snahu asimilace, synkretismu, kompromisu s Římskou říší nebo místními pohanskými kulty. O „kráčení cestou nejmenšího odporu“ a námahy. Jestli náhodou nedělá ČCE to samé dnes?

Čas k pokání

A *přesto* i takovým lidem Kristus *dopřál čas k pokání!* Tj. k obrácení se k Bohu, k *odvrácení se* od vlastního zla a zkázy.

K metanoie. Ale oni se změnit prostě *nechtějí*. Chtějí dál *trvat na svém*. Ačkoli zřetelně *protibiblickém*. Až na antikristovském.

A thyatirští jim to trpí. Snášejí očividné zlo *své vlastní skupiny*. Tolerují ho. Možná opět hrdě na to, jak jsou přece „tolerantní.“ Vůči zlu. Tak té „Jezábele“ i těm, kteří se jí nechávají takřka doslova *svést*, připravuje *Kristus* přiměřený trest: Strašnou nemoc, soužení a utrpení a *její děti zahubí*. Zde je myšleno na její následovníky, nikoli na biologické potomky. Ta žena se přece také *jistě* nejmenovala Jezábel!

Tak slyšíme vlastně stejné, jako v předchozích dopisech: Bud' věrný až na smrt pro Krista. Jezábel a jejím smilníkům a plodům jejich smilstva (proto „dětí“) je slíbeno soužení a pronásledování až na smrt. Pro *nevěrnost* Kristu.

Jakoby snad soužení a smrt byly nevyhnutelné? A jde jen o to, jestli budeme trpět pro nesmysly, zbytečné, zlo, sobectví – nebo pro dobré, správné, věčné, užitečné, *Boží*?

Vždyť jak obrovská je i dnešní snaha „pohanského,“ „světského“ světa smrt „zrušit.“ Vygumovat. Ignorovat. Dělat, že není. A stejně s utrpením. Protože *to* je přece zlo – utrpení a smrt. Ne lidská jednání!

Ostatní

Ostatní pak slyší: Jiné břemeno na vás nekladu. Jen se držte diakonie, věrnosti Kristu. A *odmítejte* takovéhle Jezábely. Tedy ty, kteří *nechtějí* změnit *své jednání*. Ačkoli činí očividné zlo.

Tak zůstává naděje záchrany pro Jezábeliny „dětí“ – ty se ještě odvrátit mohou. Ona samotná už „to má spočítané.“ Protože *nevyužila* Kristem darovaného času k pokání a obrácení. Nýbrž k opaku – k zatvrzelému, dosl. *posilněnému*, srdci jako egyptský faraó za Mojžíše.

Také proto je vyslovený trest tak hrozný – jakkoli ho překlady opět skrývají. Dosl. totiž tuto „Jezábel“ i její děti *Kristus zabije do smrti* (ř. apoktenó en tchanató), potažmo *ve smrti* (srv. kralický překlad!). Tak je snad opět zřejmé, jak

nezbytná je dobrá znalost SZ i pro nejmladší knihu NZ. Takto totiž hebrejščina formuluje opakovně – tzv. figura etymologica: Zopakováním stejného kořene slova, a tak stejného významu, je vysloveno zdůraznění. Např.: Zabiju tě zabitím. Požehnám ti požehnáním. Rozmnožím tě rozmnožením apod.

Tak by měly být přeloženy mnohé starozákonní texty! (Ekumenický překlad obvykle: „převelice“)

I Boží soud a trest jsou však k dobru. Kdyby pro nic jiného, tak pro *ostatní*, kteří uvidí, že Kristus *vidí až do srdce*. A podle našich činů a skutečných záměrů s námi jedná. A stejné bylo nabídnuto i té Jezábele za Elijáše. I té v Thyatirech. I jejich „dětem.“

Dogmatika

I v. 24 potvrzuje, že jde o problém *dogmatický*. Dogma = učení. Jak aktuální opět dodnes: I dnes jsou hlupáci, kteří věří *učení*, nauce o placaté Zemi. Nebo jsou církve, které „pro jistotu“ žádné učení nemají – např. ČCE.

Dokonce je učení této „Jezábel“ tak šílené, že oni sami nazývají své učení „hlubiny satanovy.“ Tj. „my známe hloubku, podstatu, hlubinu satana.“ Ale o to přece v Bibli vůbec nejde.

Jde o opak: Znat hlubiny (potažmo výšiny) *Boha*. Svatosti. Božství. Dobra. Pravdy. Spravedlnosti! Nic jiného Kristus nevyžaduje (v. 24!). Opět vizme aktuálnost proti současnému důrazu na osobní zkušenost. Proti učení „bez znalosti zla nelze poznat dobro“ apod. Jaké nesmysly!

A tak i žádaná vytrvalost Kristu je jen *dočasná* – dokud sám nepřijde. Jak souhlasné učení už se starozákonními slovy nejen proroků! Tento svět je pomíjivý, naše věrnost Bohu v něm je jen, dokud v něm žijeme. Utrpení a zlo *pomíjí*. A po smrti už na výběr tak jako tak *nebude*.

A tak není třeba dělat víc, než *jednat* podle Kristova učení. V činění dobra (diakonia!) – i v *odmítání zla!*

Závěr

Závěr je opět ze závěru celého spisu. Slova o „železné berla a rozbití národů jako hrnce“ jsou opět také hluboce starozákonní (např. Ž 2 (mesiášský!) nebo Iz 11, 4). Jako i předchozí obrazy ze závěru každého dopisu.

Berla je nástrojem *usměrňování* svěřených ovcí. Pro *jejich* ochranu a dobro. Pastýř nad nimi má *absolutní* moc. Ovce závisí na pastýři – ne obráceně. Stejně jako výrobce je absolutním pánem nad svým výrobkem – hrnčíř a hrnec.

Obojí je také obrazem *pevné, vytrvalé vlády* (*železná berla!*) – ještě zesíleno v. 28: Je to *od Otce* – tj. Boha.

A takovou „moc nad národy“ Kristus svěřuje *hrstce bezvýznamných*. Jako už Abramovi! A Ježíšovi. A Davidovi. A Mojžíšovi. A dalším. Osud světa tak podle Bible *znovu a znovu* závisí na hrstce, která odmítá pohanství, smilstvo, zlo – a místo toho *slouží*. Nezákladnějším potřebám. *Ostatních* = diakonia.

Také proto v. 28 *nemluví* o moci. To si jen pohanský „ekumeňák“ zase přidává pohanské do biblického, svatého. Právě moc přece právě Kristus *odmítal*. A stejně Mojžíš, David... Mluví o *exousia*, tj. autoritě.

To je vítězství Boží. V odmítání jakéhokoli lidského pojetí moci, funkcí, vlády – naopak v činění mnohých skutků služby, diakonie. Jakou autoritu má ten, kdo zajišťuje základní potřeby pro život!

A tak je zde odměnou zaslíbena hvězda jitřní – Venuše. To je velmi pohanské. Ale právě ve Zj 22, 16 je přeznačena na... Krista!

Tj. takoví dostanou Krista samého. Tak jeho věčnost, milost, blízkost Bohu.

Pokud slyší, co *Duch* praví církvím. Ne lidé. Ne doba. A který říká stejné všem „shromážděním,“ ř. ekklésia.

Píseň: EZ549 – Chvaliž Hospodina; 4.-5. sloka + **modlitba Páně**

Rozhovor